

Medicinska geografija - vežbe V:

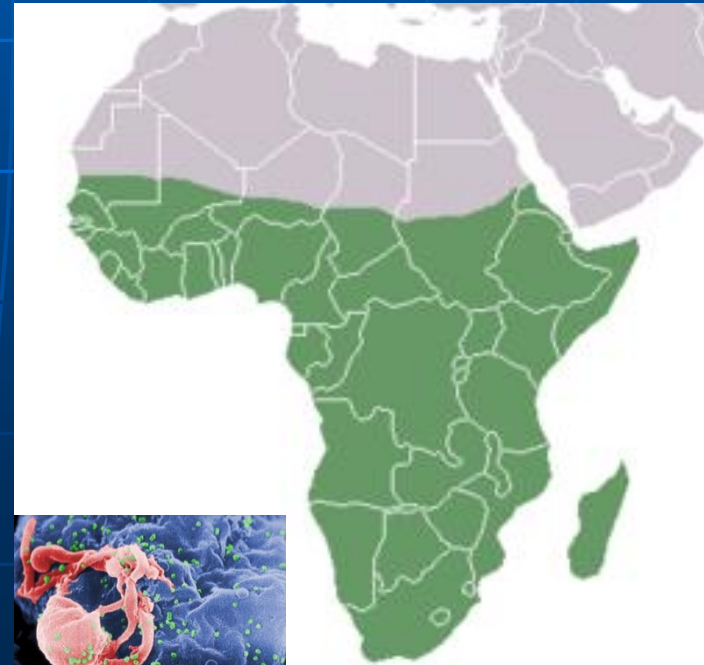
PROSTORNA DISPERZIJA EPIDEMIJA I PANDEMIJA U SVETU (*HIV/AIDS i kuga*)

HIV / AIDS

- Uzročnik HIV-a je retrovirus koji napada specifične ćelije odbrane organizma, ćelije iz grupe leukocita.
- U Africi je zaraženo 22,5 miliona osoba (to je 2/3 zaražene populacije u svetu)!
- Najmanje svaka deseta osoba je zaražena virusom.
- Većina zaražene populacije živi u „crnoj Africi“ (obuhvata zapadnu, centralnu, istočnu i južnu Afriku).

■ **HIV** - virus humane
Imunodeficijencije.

■ **AIDS** (*SIDA*) - *sindrom stečene
imunodeficijencije.*

Regional statistics for HIV and AIDS, end of 2010

Region	Adults & children living with HIV/AIDS	Adults & children newly infected	Adult prevalence*	AIDS-related deaths in adults & children
Sub-Saharan Africa	22.9 million	1.9 million	5.0%	1.2 million
North Africa & Middle East	470,000	59,000	0.2%	35,000
South and South-East Asia	4 million	270,000	0.3%	250,000
East Asia	790,000	88,000	0.1%	56,000
Oceania	54,000	3,300	0.3%	1,600
Latin America	1.5 million	100,000	0.4%	67,000
Caribbean	200,000	12,000	0.9%	9,000
Eastern Europe & Central Asia	1.5 million	160,000	0.9%	90,000
North America	1.3 million	58,000	0.6%	20,000
Western & Central Europe	840,000	30,000	0.2%	9,900
Global Total	34 million	2.7 million	0.8%	1.8 million

HIV / AIDS

- Područje južne Afrike suočava se sa problemima siromaštva, neobrazovanosti, needukovanosti o bolesti, neadekvatnim seksualnim ponašanjem, nedostatkom zdravstvene zaštite.
- Zastrašujuća je činjenica da je od posledica side u crnoj Africi 2007. umrlo 1,6 miliona ljudi, a zarazilo se 1,7 miliona!

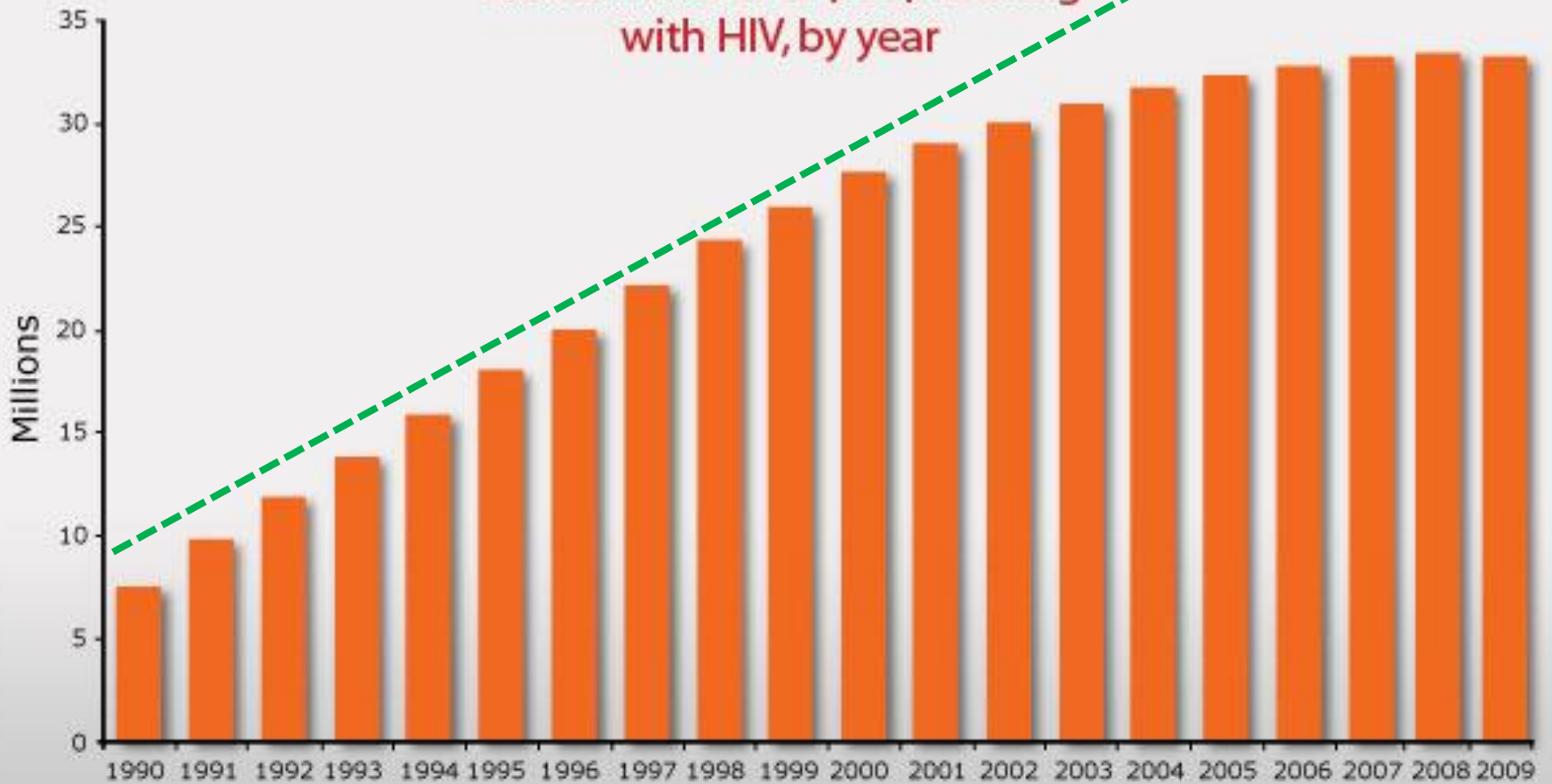
HIV / AIDS

- Južna Afrika je najugroženija svetska regija po učestalosti HIV-a (side).
- Tu spadaju države: Bocvana, Lesoto, Namibija, Svazilend, Malavi, Mozambik, Južnoafrička Republika, Zimbabve, Angola, Zambija i Madagaskar.
- Samo Zimbabve pokazuje smanjenje rasta broja HIV pozitivnih osoba.
- Najveće procenete zaraženog stanovništva imaju Svazilend (26,1%), Bocvana (23,9%), Lesoto (23%). Preko 15% imaju i Namibija, Južnoafrička Republika i Zimbabve.

HIV / AIDS

- Epidemija HIV-a nije samo zdravstvena kriza, već je i ozbiljna pretnja demografskom rastu!
- Smatra se da će jedan od dva današnja petnaestogodišnjaka u Južnoafričkoj Republici i Bocvani u budućnosti oboleti od side!
- Ionako male, afričke ekonomije većinu prihoda koriste na zdravstvo, što ometa njihov dalji ekonomski razvoj.
- Zbog velikih troškova lekova, domaćinstva su dodatno osiromašena, deca se ne šalju u školu.

Global number of people living with HIV, by year

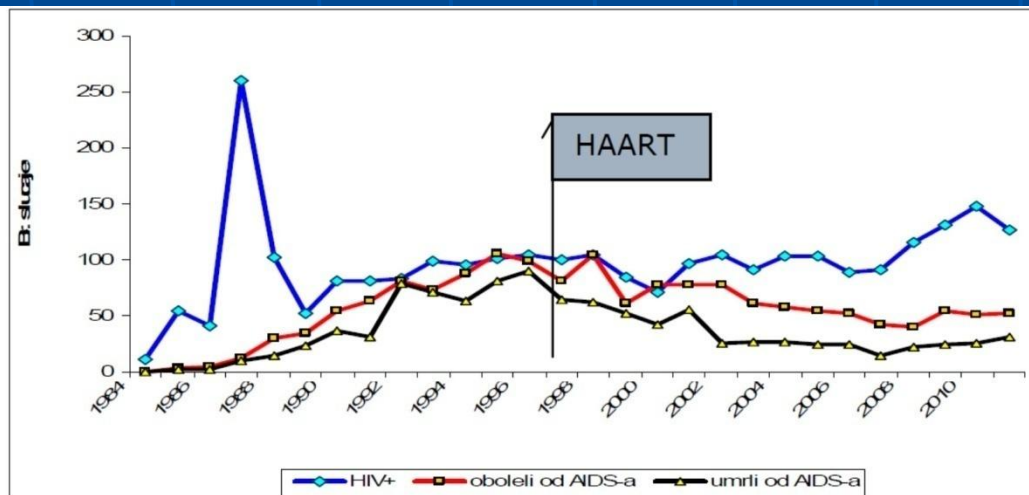

- Strani investitori su sve manje spremni da ulažu u ova područja zbog nestabilnosti.
- Afričke zemlje najviše zavise od stranih investicija, pa stoga dolazi do smanjenja BDP-a.
- Procene se da će do 2021. god BDP u Bocvani biti za 24-38% manji nego što bi bio bez pojave epidemije HIV-a.
- Mnoge zemlje i organizacije šalju pomoć zemljama Afrike (UN, UNAIDS, Crveni krst, WHO/SZO, UNICEF...).

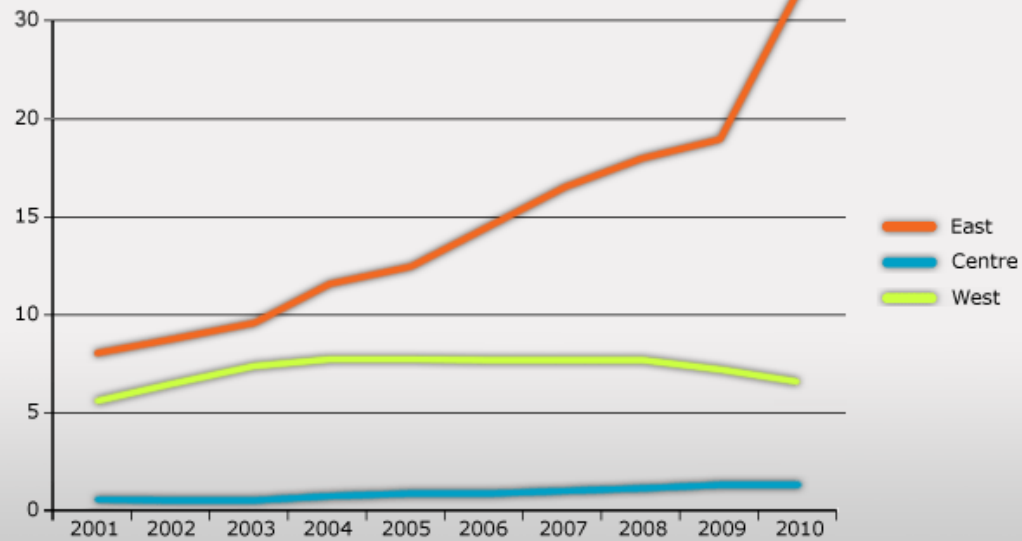
- Prema podacima Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut” od početka epidemije, 1985. godine, do 2012. godine u Republici Srbiji je registrovano 2820 osoba inficiranih HIV-om, od kojih je 1620 osoba obolelo od AIDS-a (57% svih registrovanih HIV pozitivnih osoba), a 1 126 HIV pozitivnih osoba je umrlo (1038 od AIDS-a, a 88 od bolesti ili stanja koja nisu povezana sa HIV infekcijom).

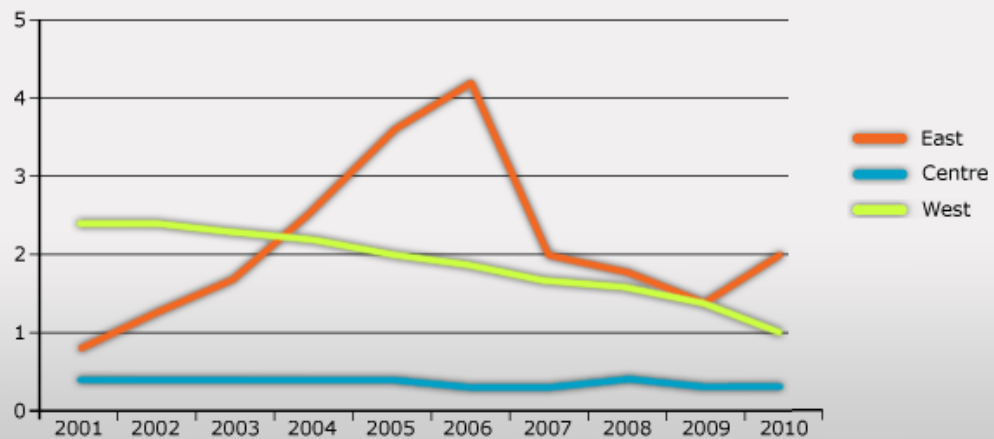
Grafikon 1. Broj registrovanih HIV pozitivnih osoba, obolelih i umrlih od AIDS-a u Republici Srbiji u periodu 1984–2011. godine

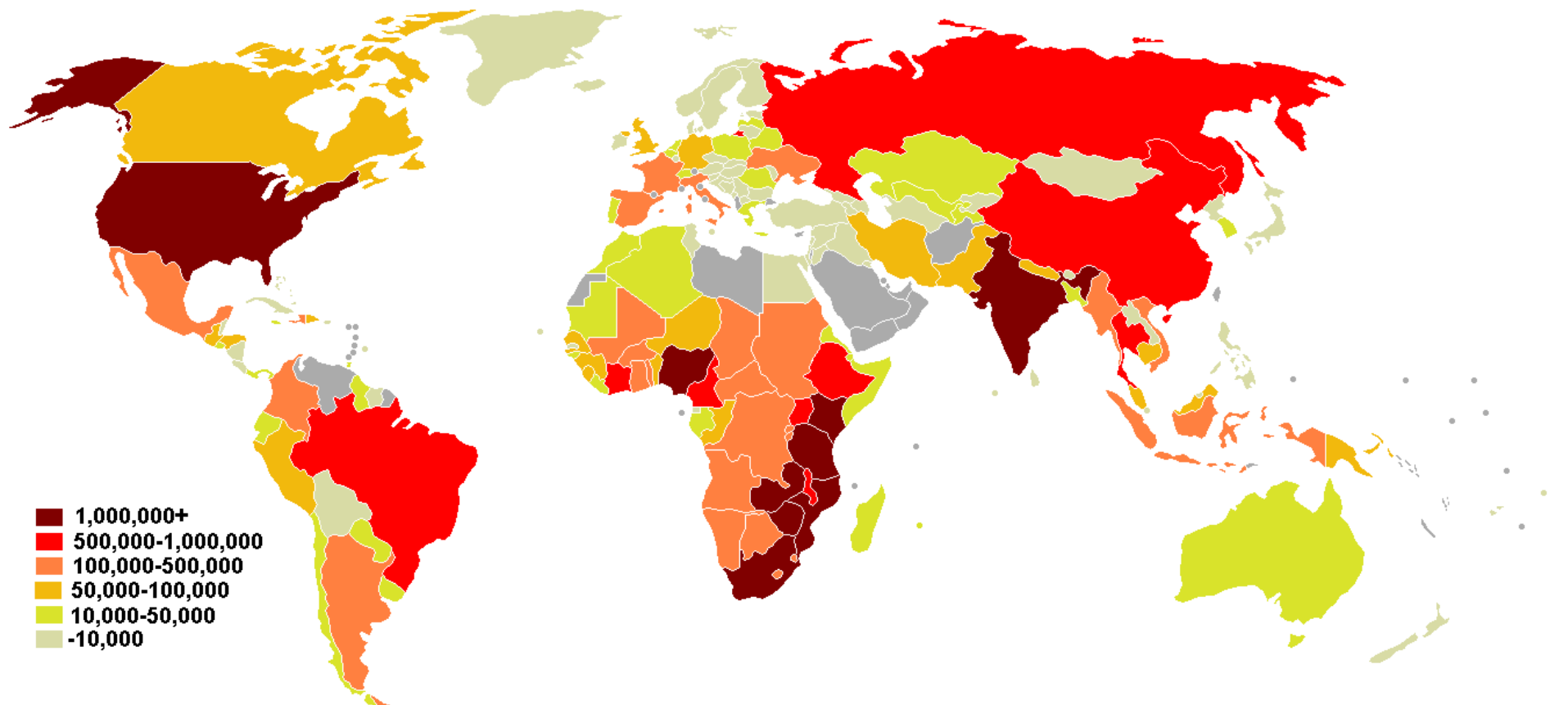
Newly diagnosed HIV cases per 100,000 population reported in the WHO European Region by year of diagnosis (Including Russia, 2010 onwards)

Number of diagnosed AIDS cases per 100,000 population reported in the WHO European Region by year of diagnosis (Not including Russia)

Distribucija svetske populacije zaražene HIV-om/AIDS-om

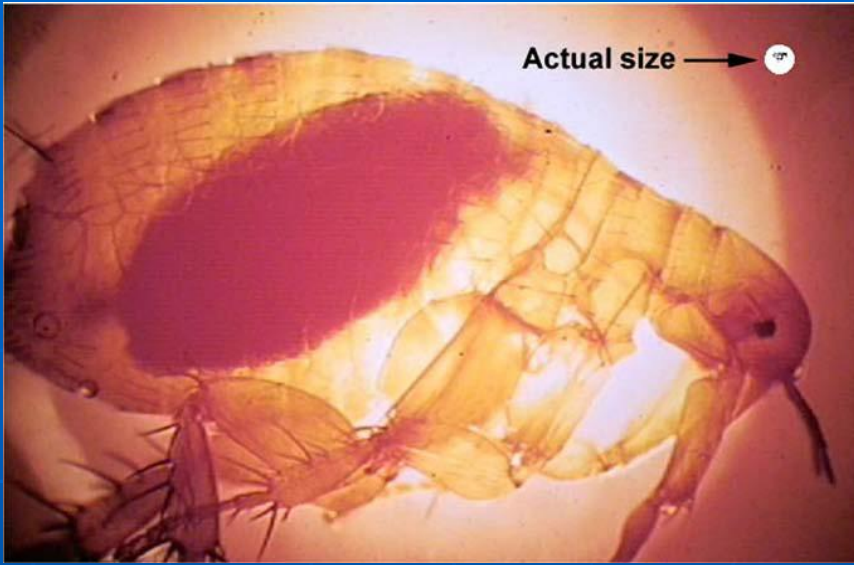

KUGA

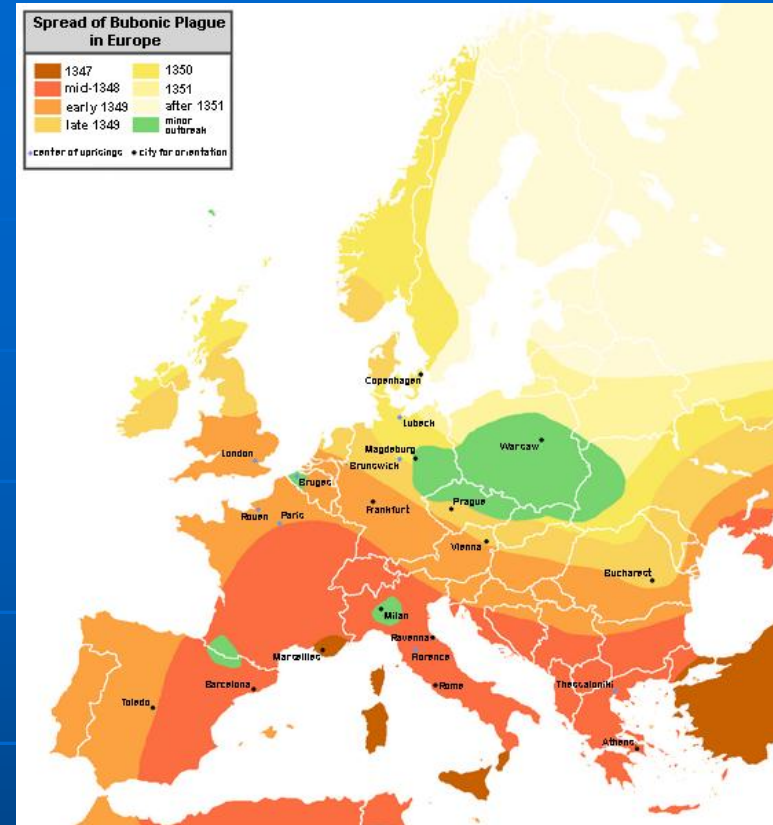
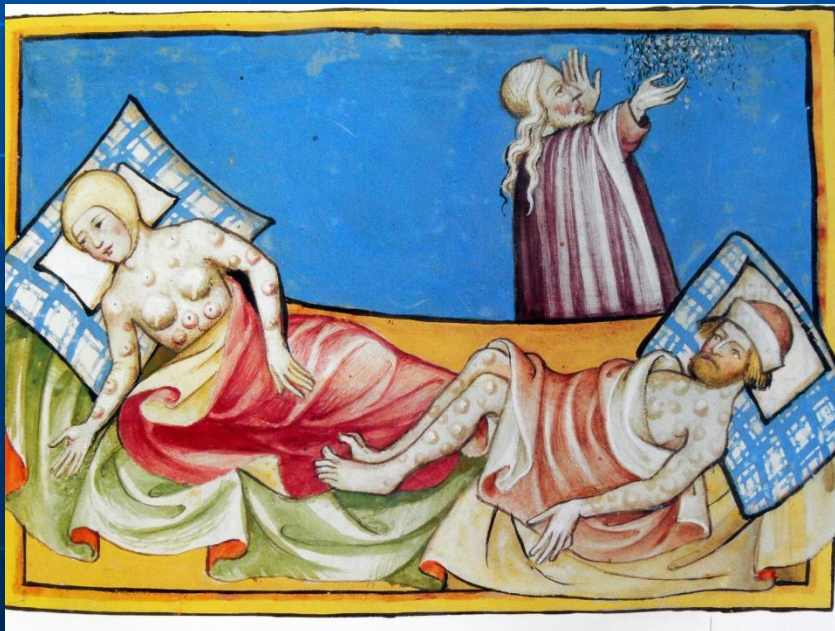
- **Kuga, bubonska kuga, „crna smrt”** je akutna, teška, zarazna bolest koja se najčešće pojavljuje u bubonskom obliku ili u obliku upale pluća, a uzrokovana je bakterijom koju prenosi buva sa glodara na čoveka (lat. *Yersinia pestis*).
- Bolesnik sa plućnim oblikom kuge može zarazu da širi vazduhom.
- Nelečeni oblik plućne kuge se, najčešće, završava smrću, a nepravilno lečena tzv. bubonska kuga, smrtnim ishodom svakog drugog bolesnika.
- Kao prirodni izvor - žarište infekcija, bolest se eizootski održava u Africi, Aziji, uključujući i teritorije Rusije, Južne Amerike i SAD.
- U Srbiji je poslednja epidemija kuge zabeležena pre više od 160 godina. Kako ekološki uslovi nisu kvalitativno izmenjeni (i dalje postoje glodari i njihovi ektoparaziti — buve) — i danas je u Srbiji prisutna potencijalna opasnost od unosa i širenja kuge, posebno u slučaju vanrednih prilika.

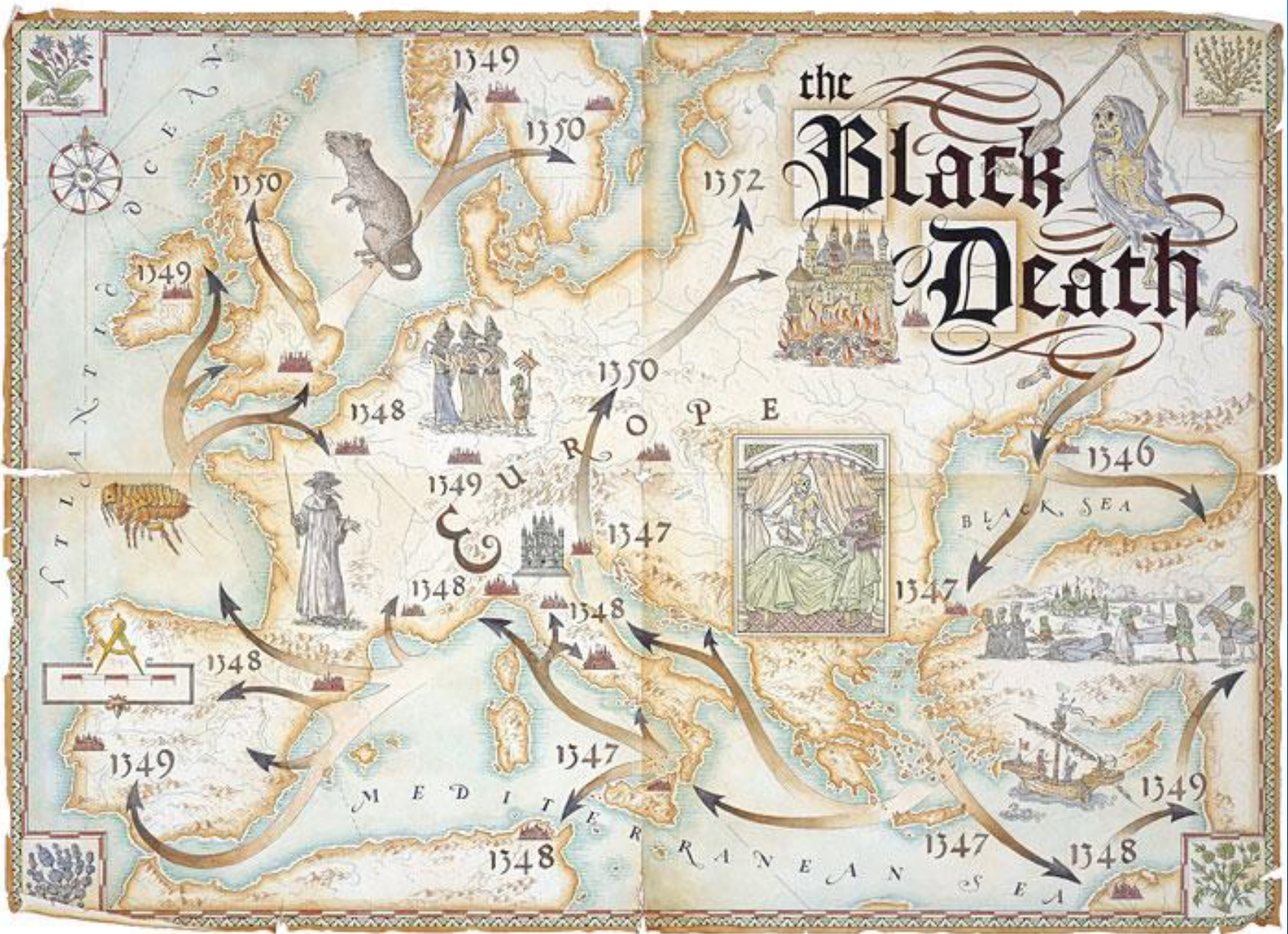
Actual size →

- Mere sprečavanja i suzbijanja obuhvataju deratizaciju, dezinsekciju i dezinfekciju, hemioprofilaksu antibioticima i dr.
- Vakcine koje su na raspolaganju imaju određene nedostatke pa se (u širem smislu) ne koriste, ali njihova primena dolazi u obzir u slučaju pogoršanja epidemiološke situacije.

Spomenik „Iriškoj kugi”

- Kuga u Sremu je harala od 1795-1796. godine.

- Preneta od trgovaca i vojnika iz Turske u Beograd i Zemun, a odatle je na područje Fruške Gore.

- U Irig je kuga prenešena iz Krnješevca, a zatim je zahvatila Neradin i Krušedolski Prnjavor. Posle kraćeg vremena proširila se i na ostala naselja iriške opštine: Grgeteg, Šatrinca, Rivicu i Jazak, a na zapadu dalje na Grgurevce i sve do Vukovara.

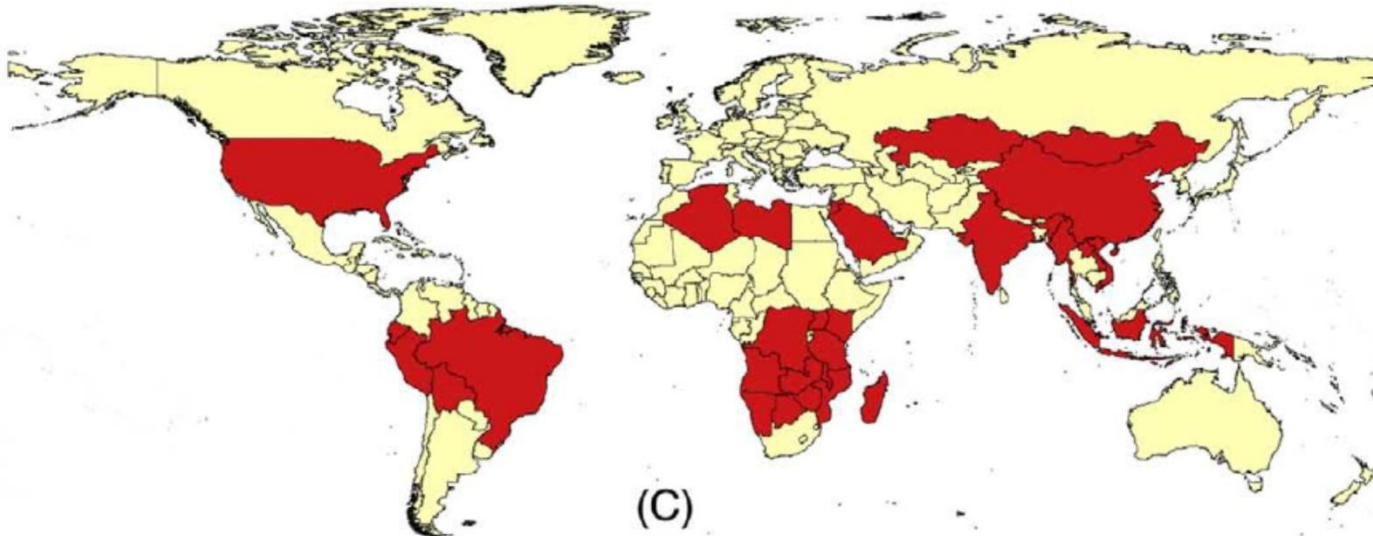
- Kugu je preko vunениh ćilima prenela Anđelija Kuzmanović!

Kuga je u Irigu prestala da hara februara 1796. godine, a stanovništvo se u njega vratilo tek početkom jula, kada je grad trebalo očistiti i dezinfikovati, 402 kuće srušiti ili spaliti (od 912 kuća, koliko je Irig imao pre kuge).

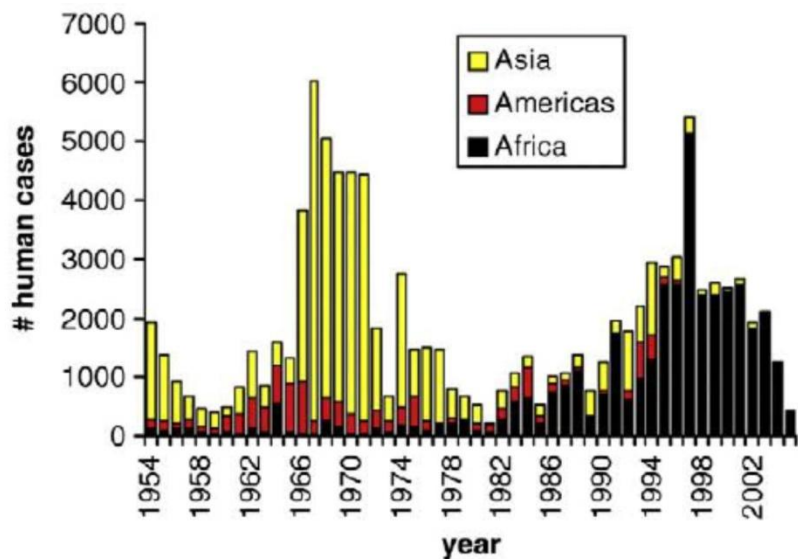
Popis koji je posle toga izvršen predstavio je poražavajuće činjenice: u mestima Srema koje je zahvatila kuga 1795. godine živelo je 12.485 stanovnika, a umrlo 3.246 lica, od čega najviše u Irigu. Pre kuge Irig je imao 4.813 stanovnika, od kojih je obolelo 3.398. Umrlo je 2.548 stanovnika, što čini više od polovine njegove populacije u to doba, dok je 841 stanovnik ozdravio.

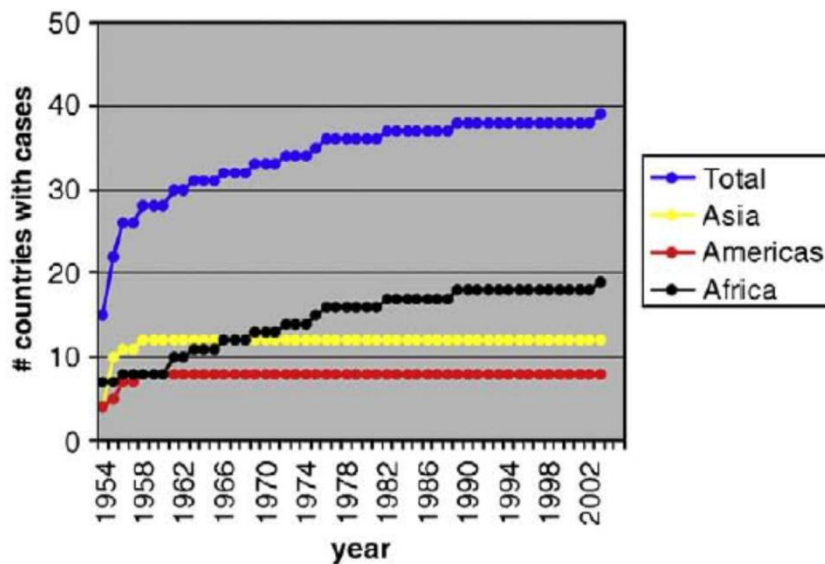
(A)

(B)

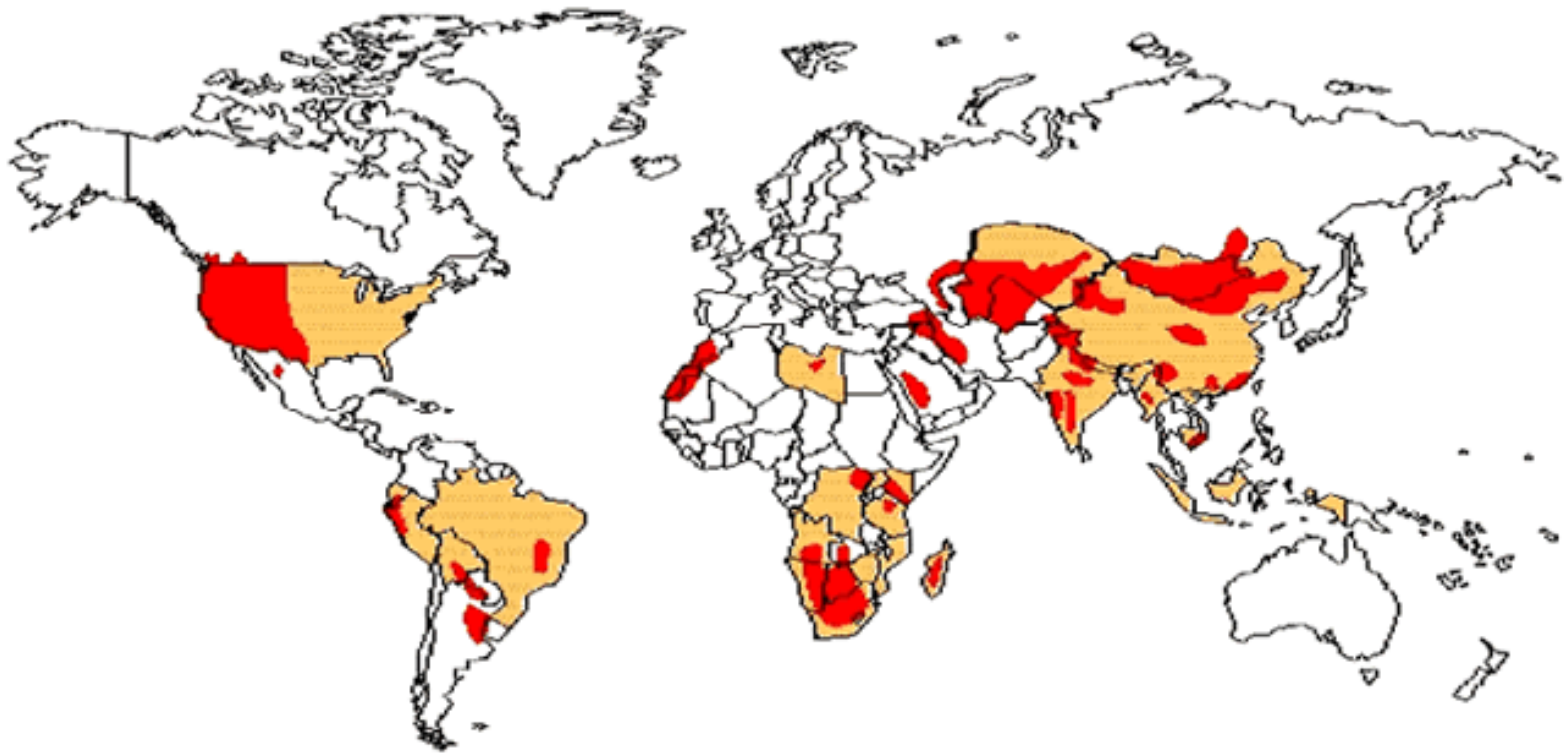

(C)

Globalna distribucija kuge. (A) Zemlje sa registrovanim slučajevima kuge u rezervatima divljih životinja (B) Godišnji broj registrovanih slučajeva kuge među ljudima na različitim kontinentima prijavljenih od strane SZO u periodu 1954-2005. (C) Broj zemalja koje su prijavljivale slučajeve kuge SZO od 1954. godine

Svetska distribucija kuge

 Države koje su beležile slučajeve kuge među ljudskom populacijom

 *Područja na kojima su glodari inficirani bakterijom **Yersinia pestis***

Medicinska geografija - vežbe V:

PROSTORNA DISPERZIJA EPIDEMIJA I PANDEMIJA U SVETU (*HIV i kuga*)